

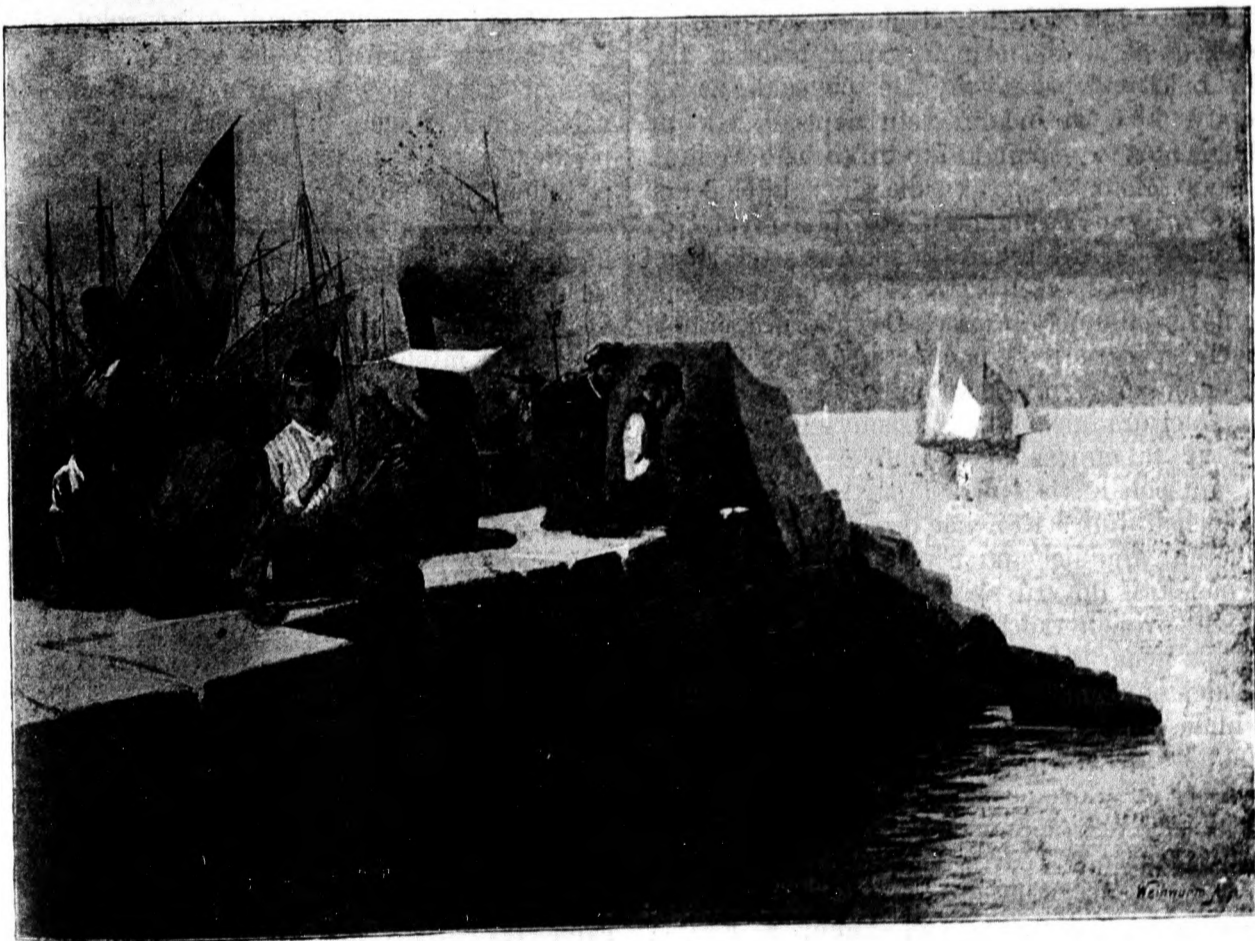
OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		<i>Vychodí každú nedeľu.</i>	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

L'udárska nehanebnosť.

Nedávno sme boli pisali, že my každého človeka držíme za statočného a slušného, pokiaľ sme sa o protive toho nepresvedčili. Dosiaľ

O pánoch redaktoroch, spolupracovníkoch a dopisovateľoch „Kresťana“ presvedčili sme sa už dávno, že sú to kočiško-grobianski páni, ktorých

V morskem prístave.

sme boli verní tomuto heslu a zostaneme mu verní aj naďalej. A jako držíme každého človeka za statočného, pokým sa nedokázal byť naničhodníkom, tak aj vzdelanosť každého človeka posudzujeme vždy len dľa skutkov jeho.

jedinou zbraňou sú kočišské nádavky, jakými poctia každého s nimi rovnako nesmýšľajúceho človeka. Títo páni sú v tomto ohľade ani nie veľmi priberčiví. Im je židovsko-liberálna sberba dedinský pastier, ním je dľa ich pochopov notár,

slúžny, podžupan, hlavný župan, ba ním je aj sám minister. Jedným slovom redaktori „Krešťana“ držia každého za podlého, podplatiteľného a nečestného človeka, kto pátra Lepsényiho nezbožňuje a nesype mu peniaze do nenasytného vreca jeho.

Vyznať musíme, že sme od prvopočiatku mnoho nedržali na vzdelanosť celej ľudárskej zgerby, to sme ale predsa nepredpokladali, žeby boli schopní také sviňstvá písať, jaké písali o liberálnej intelligencii v 31-vom čísle „Krešťana“. Keď sme tento, podlosti plný článok prečítali, putovali sme ten dobrý slovenský ľud, ktorého Pán Boh tak potrestal, že medzi ním vzdelanosť chcú rozširovať takí páni, jako je pán Ján Žilinský, pôvodca článku „Liberálna inteligencia.“

Tento pán, súdiac dľa spôsobu, jakým píše, nemôže byť iné, jako sviňský pastier, zobral sa nadávať vzdelaným, liberálne smýšľajúcim mužom. P. Ján Žilinský hovorí, že liberálna inteligencia je sbor najpodlejších ľudí na svete, ktorí nemajú ani citu, ani náboženstva, ani viery, ani rozvaživosti. Nuž p. Ján Žilinský, či ste si rozmysleli, čo píšete, keď ste tieto slová na papier položili. Pre vás by bolo najlepšie, keby ste povedali, že ste bol opitý, keď ste udanú vetu napísali, tak by vás bolo možno aspoň koľko-toľko ospravedlniť. Či viete p. Žilinský, že k liberálnej intelligencii patria, s malými výminkami niekoľko prepíatych svetských a s výminkou kňazov, všetci učení ľudia v Uhorsku, všetci pokrok a napredovanie vlasti našej milujúci občania? Do tábora liberálnej intelligencie patria tedy, počnúc od zástupcu kráľa, ktorý nenie nikto iný, jako náš ministerský predseda, všetci úradníci, kupci, priemyselníci, hospodári, a vy sa opovážate o týchto čestných, zaslužilých mužoch a vlastencoch písať, že je to sbor najpodlejších ľudí? Kto vás oprávnil k tomu, aby ste celému úradníckemu sboru, v ktorom milovaný náš kráľ dôveru skladá, ktorých on vymenoval za svojich radcov, pomocou ktorých riadi vlasť, tak nedávali?

Ďalej stojí tam, že liberálna inteligencia sú takí ľudia, ktorí vedľa kmíniť, klamať, cigániť, ktorí stá a stá, tisíce privádzajú o chlieb, o dobrobyt ich. Či si môžeme myslieť komisnejšej podlosti, drzejšej nehanebnosti, než jaká je v týchto slovách obsažená. Tedy vláda naša pozostáva z ľudí, ktorí vedľa kmíniť, klamať, cigániť; náš úradnícky sbor sú tedy samí kmíni a cigáni? Ťubohý náš dobrý kráľ, veru si vyvolil za radcov. No buď Pánu Bohu chvála, takéto niečo môže písať o liberálnej intelligencii skutočne len sviňský pastier, aj to len vtedy keď je ožratý.

Konečne dľa otázného článku, sú liberáli takí ľudia, ktorí sa zakrývajú vlastenectvom pod pokryvkou ktorého najväčšie zločiny páchajú,

ktorí sú nenie hodní, aby s nimi čestný človek rozprával a na ich slovo niečo dal.

Nuž ctení čitatelia súďte teraz, či prebaňame, keď hovoríme, že o liberáloch môže takto písať, iba sviňský pastier, aj to len vtedy, keď je ožratý.

Osoba nášho dobrotivého kráľa stojí mimo strán, nechceme ju vťahovať do dišputy. Vzdor tomu ale musíme poukázať nato, že už vyše dvadsať rokov, ba lepšie povedané od zpäťvedenia konštitúcie liberálni mužovia stoja na čele vlády. S týmito mužmi mal kráľ do činenia behom toho času skoro každodenne; oni boli tí, ktorí kráľa upovedomovali o stave krajiny, o behu vecí; oni boli tí, ktorí predostieravali kráľovi k vymenovaniu aj biskupov a kanonikov. Keby títo mužovia boli bývali samí cigáni a klamári, či by boli inakšie osoby odporúčali k vymenovaniu na biskupské prestoly, než samých lotrov? Hovorí sa, že každý sa rád kamaráti so sebe rovnými, keď je to pravda, liberálni ministri by boli dľa toho na biskupské prestoly odporúčali samých lotrov. Ďakujeme pekne za takých biskupov.

Posvätená osoba kráľa toľké roky obcovala s liberálnymi ministri, ktorí vraj nezaslúžia, aby s nimi čestný človek obcoval. A kráľ nielen obcoval s nimi, nielen prijímal radu ich, lež ich aj pri každej príležitosti vyznačil a vyznačuje. Nuž p. Žilinský čo poviete na toto?

Z každého slova spomenutého článku popri komisnosti, vykuká aj ten cieľ že pisateľ článku usiluje sa dobrý slovenský ľud, ktorý si dosiaľ vedel v úcte držať vrchnosti, zdivočiť. Ani sa nedá inšie myslieť, než že ľudová strana, takýmto a týmto podobnými článkami chce v slovenskom ľude všetku úctu proti vrchnostiam, oproti učným spolukrajanom potlačiť. Dobré si pamätajte páni kňazi, kam to povedie, keď vy vo vašich novinkách opovážate sa také články uverejňovať, v ktorých blatom hádzete na najpoprednejšie osoby na najprvších hodnostárov krajiny. Dnes poburujete ľud proti svetským úradníkom; dobre podarí sa vám potlačiť v ľude úctu proti vrchnostiam, proti zákonom. Keď sa vám toto podarí, čo bude potom? Nazdáte sa snáď, že zdivočilý ľud neobráti sa aj proti vám, proti vašim nenasytným kňazským vreciam?

Chladnokrevne rozmýšľame, nedáme sa uchvátiť náruživostiam, ale nemôžeme zato, že vás musíme pomenovať, keď aj nie vlastizradcami, tak aspoň nevlastencami. Kto vlasť svoju úprimne, celým srdcom ľúbi, ten nebude ľud nikdy proti vrchnostiam búriť nehanebným spôsobom, jako to robí «Krešťan» a jeho kňazskí redaktori.

Drahí rodáci! odvráťte sa s opovržením od takých hnosobí, jaké vám nastoluje «Krešťan.» zaplňte na taký časopis, ktorý je dost drzí, že sa opováži všetky úradné osoby nazývať cigánmi

a kmínmi. V kom len ishierka vlasteneckosti plápolá, ten nikdy viac do ruky nevezme taký časopis, ktorý upodozrieva nášho dobrotivého kráľa, že si za svojich prvých radcov vybral kmínov a zlodějov.

Dolu s ľudovou stranou! Strana táto chce do záhuby priviesť krajinu; olupuje ju pred celým svetom o dobré meno, vyhlasujúc, že liberáli, tedy aj sami ministri, sú sami zloději a kmíni. Neverte milí rodáci, že táto pokrytecká nevlastecká strana preto povstala, aby bránila náboženstvo. To je komisná lož. Ľudová strana jedine preto povstala, aby zdivočila národ, aby zo srdca obyvateľov vyhubila všetku úctu proti vrchnostiam. Takáto nezaslúži nikdy podporu, lež vždy len opovrzenie všetkých rozšafných ľudí.

Pevne veríme, že naši milí rodáci jak by sa boli dali dosiaľ aj zachvátiť, vidiac, jak nevlastecky účinkuje ľudová strana, prebudia sa zo spánku a vyženú zo srdca svojich aj len rozpočítanú na ľudovú stranu, vystríhať sa budú takejto nevlasteckej strany, ktorá chce krajinu iba škodiť, priviesť ju do prepasti nesvárov.

Rodáci milí! odvráťte sa čím skôr od ľudovej strany, aby ste zpozdilost svoju potom nemuseli horko oplakávať.

Slovo k rodákovi.

Úžasne zhrozí sa človek nad *vlasteneckým* (?) pokračovaním *ľudárov*, menovite *tichého* (?) *spravodlivého* (?) «Krešťana». Keby sme boli kočujúci oláskí cigáni, alebo starodávni zbojníci z pralesov Bakoňa, ešte i vtedy by sme boli anjelmi proti tým, akými nás v svojej láske a pravde robí *katolícky* (?) tento časopis, lepšie hovorené; špinavý *plátok*. «Nespravodlivá politika, úradné násilienstvá, bezzákonné nariadenia, zapredanie záujmov vlasti, nadužívanie súdobníctva k politickým cieľom,» sú tie najmiernejšie, najčastejšie obžaloby, akými *pravdomluvný* (?) «Krešťan» liberálnu vládu a stranu traktuje. Keby to všetko bola číro-čistá pravda i vtedy by mal každý vlastenec bojovať proti takému hriechnemu a hnusnému smeru, mal by ho v záujme dobrého mena vlasti pred verejnosťou utajovať, nie ale roztrubovať vlastnú hanbu. Tým podlejšie je ale pokračovanie *nábožného* (?) «Krešťana», keď je to všetko samá, čistá lož a bezbožné utrhačstvo. Že tak hlboko mohli padnúť kňazia v neukrotiteľnej zášti svojej, to je hanebné, spolu ale aj smutné. Veď všetci títo hlavní prívrženci ľudárov do pred troch rokov boli tí najzafatejší prívrženci vládnej, liberálnej strany. Z vlastnej zkušnosti to viete. No a liberálna strana sa ani najmenej nezmenila, ona je tá a taká istá dnes, ktorá a aká bola od dvadsať rokov. Ktože sa teda premenil?

Kto, a to nie ku svojmu prospechu? Kňazia, menovite katolícki, ktorým lichotilo spojil sa s magnátmi, a ktorí sa zľakli, že slobodomyselne vedený a osvietený ľud im zpod ich nadvlády vyklzne, uskočí. Akonáhle zbadali, že sa vedením vlády a s polu aj s ich zapríčinením ľud samostatne začína pohybovať, prekvapilo ich to, zdesili sa náramne, že nebudú už mať v moci svojej ľud, ten slepý nástroj, nad ktorým ľubovoľne panovali, ktorý dľa svojej chůvky používali vždy a všade. Osveta liberalismom pestovaná im klala oči, a oni vystavili proti nej čiernu lož, upodozrievanie, utrhačstvo, pokrytstvo a všetku možnú i nemožnú špinu. Mravopočestný, lichý a spravodlivý ľud náš hnusnými rečami, ordinárnymi nadávaniami zdivočili, pobúrili, a to menujú «osvietením ľudu,» «prebudením ho zo spánku.» Ozaj drsná to neočatosť, a len to je našim šťastím, že hnusné ich pokračovanie tak ľahko je prehliadnuť, že ich špinavé karty, ktorými falošne hrajú, ľahko je poznať.

Zhrozí, zdesí sa človek nad tou spustlosťou mravov, ktorá je potrebná ku tomu, aby človek ku vzdelanej vrstve ľudstva sa počítajúci, tak bezzákladne, ale tým špinavejšie reči viesť mohol, ako to robí istý známy rytír v «Krešťane» pod názvom «Liberálna inteligencia.» Hanbiť sa musí každý, kto to číta, za to, že vo vlasti našej, krásnou našou slovenskou rečou podlý streštenec na spolubratov svojich tak hanebne brízgať môže a smie. Na šťastie, slina do neba plúvaná, plujúcu do vlastnej tváre padá. Vtáka po perí, človeka po rečiach a skutkoch jeho poznáme, a že poznanie toto len nám osožiť môže, to netrpí žiadnej pochybnosti. Kšeft je to, osoh donášajúci kšeft so strany ľudovej. Vidíme to s kroka na krok. Poukázali sme vám na tú okolnosť, ako bezzistne vydáva páter Lepsényi «Krešťana», že z mozolov biedneho ľudu stavia paláce v hlavnom meste, že ročne vyše dvadsať tisíc vycicia od chudoby našej, a čo dobrého im zato urobí? Toľko, že ich nespokojnými urobí, že ich števe a hucká proti dobrodincom, že ich znepriatelí s každým, ktorí sú im potrební a osožní. No ani na tom není dosť, teraz ešte krajinský ústredný sklep založil, v ktorom zamýšľa prevádzať nové kšefty s Františkom Csippik, pánom to, ktorého aj v Dolnom Kubíne, v Orave dobre poznajú. Skladajte len, dobrí ľudkovia, svoje mozolné groše, aby zásoby pána pátra čím prv a čím viac sa nakopily, veď vám on potom pomôže, keď vás hlad a núdza nadide (?). Neveríte? No presvedčíte sa, a otvorí sa vám oči. Hej múdri sú to páni, tí ľudári! Vedia oni zem i nebo, hnotu i ducha k svojmu prospechu použiť. Najkrajší dôkaz máte, ako prefikane vedeli si vydobýť mandáty na snem lacným spôsobom, používajúc veci

náboženské, veci sväté za nástroj kortešačky a to s úspechom. Prekvapili ľud týmto novým spôsobom, nenechali mu času na rozmýšľanie, kovali železo za horúca, a na mnohých miestach podarilo sa im zvíťaziť. Novota prostriedkov a drzá neočatost prajné ovocie im doniesla. No nebude v tom radosti. Druhý raz sa to už nedá upotrebiť a rozbroje robiaci skoro zahanbení budú.

Pravdomil

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Snemové prázdniny. Snemovňa vyslancov vydržovala v stredu, 11. augusta posledné zasadnutie. Od štvrtku začnú sa letné prázdniny a budú trvať do 27. septembra.

Vyslanci tentoraz naozaj potrebujú odpočinok. Vládni preto, že museli počúvať tie mnohé prázdne reči, ktoré boli povedané len preto, aby sa zasadania niečím vyplnili a opposiční preto, že ich to veru mnoho namáhania stálo, keď hovorili celé hodiny o ničom. Jedným slovom obštrukcia unavila jak liberálnu stranu, tak aj opposície. Nech padnú tieto prázdniny všetkým k užitku.

Krajinský rozpočet na budúci rok. Jednotlivé ministeria už zostavili rozpočet na budúci rok a zadali finančnému ministrovi. Povoláním finančného ministra je prezrieť rozpočet jednotlivých ministerií, lebo veď povinnosťou jeho je dať každému žiadanú summu. Ponevác by jedonkaždý minister rád čím viac spravil v prospech krajiny, tak : minister poľného hospodárstva rád by priviedol poľné hospodárstvo čím do lepšieho rozkvetu, minister obchodu by zase rád priviedol do rozkvetu obchod a priemysel, minister výučby rád by mal čím viac škôl atď; jedonkaždý značne dvíba výdavky. Finančný minister je ten hamovník, ktorý zvykol určiť, že či peňažitý stav krajiny dopustí zvýšenie výdavkov jednotlivých ministerstvií, alebo nie. Aj sám finančný minister praje si čím skvelejší rozkvet krajiny, ale zároveň musí hľadať aj na zadnie kolesá, aby totižto mal potrebné príjmy k zaokrývaní výdavkov, a práve preto zvykol obstrihávať priveľké požiadavky jednotlivých ministrov.

Snemovňa magnatov bude vydržovať 16. augusta zasadnutie, na ktorom bude pojednávať všetky tie návrhy zákonov, ktoré vyslanci posledne prijali.

Nový katolícky biskup. Päťkostolské biskupstvo je už dlhší čas uprázdnené. Najnovšie chyrovať, že za biskupa do Päťkostôl vymenovaný bude vojenský biskup Koloman Belopotocký, ktorého kráľ veľmi rád má.

Zoštátnenie opatrovania chorých Jako vieme za opatrovanie chorého v nemocniciach padalo dosiaľ na farchy v prvom rade pokrevným a keď títo neboli vstave výdavky zaokrýť, musela ich platiť obec poťažne stolica.

Následkom tohoto niektoré stolice, medzi jaké patria v prvom rade horňovídiecke, z ktorých sa chudoba hrnie na zárobky do Budapešti, musely veľké summy platiť za opatrovanie svojích príslušných v nemocniciach. Vláda aby uľavila farchy týchto i tak chudobných stolíc, zadá na jaseň návrh zákona, ktorým štát prevezme na seba farchy, spojené s ošetrovaním chudobných chorých, vlastne utvorí krajinskú základinu z úrokov ktorej zaokrývať sa budú výdavky za ošetrovanie chudobných chorých.

Bezplatné navšte ovanie opakovacích škôl. Minister verejnej výučby nariadil, aby bolo navštevovanie opakovacích naukobehov v štátnych a štátom podporovaných školách bezplatné. Od budúceho roku nebude sa tedy ani v týchto školách platiť.

Návšteva nemeckého cisára v Rusku. Nemecký cisár prišiel v sobotu 7. augusta do Petrohradu a bavil sa tam 4 dni. Nejdeme do podrobna opisovať tie rozličné veľkolepé slávnosti, ktoré ruský cár zariadil k počte svojho cisárskeho hosťa. Na tomto mieste chceme zvýdvihnúť len politický význam tejto návštevy. Politický význam jej je úplne uspokojujúci; oba silní mocnári osvedčili sa, že si za hlavnú úlohu pokladajú udržanie pokoja.

Ruský cár na slávnostnom obede, ktorý dal na počtu nemeckého cisára povedal v prípitku, že udržanie všeobecného pokoja je ustavičnou námahou a najvremejšou túžbou jeho. Nemecký cisár v odpovedi na prípitok ubezpečil ruského cára, že celou svojou silou stojí pri cárovi a podporovať ho bude proti každému, kto by sa pokúsil narušiť pokoj.

Tieto ubezpečenia, že sú totižto jak nemecký cisár, tak aj ruský cár neohrozenými priateľmi pokoja, ktorý ho cheú za každú cenu udržať, veľmi vďačné byly prijaté po celej Európe.

Bulharské knieža Ferdinand odcestoval do Konštantinopolu na poklonu k sultánovi. Posledne sa bol rozniesol chýr, že sa bulharské knieža 14. augusta, jako vo výročitý deň svojho nastúpenia na trón, dá vyhlásiť, proklamovať za kráľa a že Bulharsko vyhlási za neodvislú krajinu od Turecka. Tento chýr veľmoci veľmi zle prijaly z ktorého prijatia knieža Ferdinand videl, že veľmoci nie sú náchylné privoliť, aby sa Bulharsko odtrhlo od Turecka. Knieža Ferdinand teraz preto cestoval do Turecka k sultánovi, aby ho, čo svojho svrchovaného pána ubezpečil o vernosti a oddanosti.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne dňa 3. augusta. Vyslanci už ustali v práci, žiadajú si odpočinok a tak pojednávania rýchle napredujú. Na dneskajšom zasadnutí bolo prijaté viac predlôh, poťahujúcich sa na povolenie niektorých vicinálnych železníc, medzi ktorými nachádza sa aj oravská železnica. Pri pojednávanií tejto ujal sa slova vyslanec Árpád Kubinyi a vrelo odporučal túto železnicu, ktorá bola aj prijatá.

Zatým bol pojednávaný návrh o dodatočných výdavkoch na železnicu stavanú od Marmarošsigetu až po hranice. Minister pýtal povolenie na 1,967.000 zlatých. Stavba železnice preto stála viac, než koľko bolo prvo- počiatočne ustálené, lebo počas stavby vypukla cholera, následkom čoho bolo veľmi ťažko robotníkov dostať.

Snem začal ešte pojednávať návrh zákona o zabezpečení niektorých úpisov našich peňažných ústavov.

Zasadnutie dňa 4. augusta. Dnes bol dopojednávaný návrh o zabezpečení niektorých úpisov našich peňažných ústavov a zatým odpovedali ministri na interpellácie.

Minister obchodu barón *Dániel* a minister vnútra *Perczel* odpovedali na interpelláciu Rakovszkého, podanú v záležitosti štrajku tehliarskych robotníkov. Ministri ubezpečili snemovňu, že prekazia nepravosti páchané proti robotníkom.

Ministerský predseda barón *Bánffy* odpovedal na interpelláciu Jána *Molnára* v záležitosti štrajku poľných robotníkov. Molnár v tejto interpellácii žiadal, aby vláda zadala návrh ohľadom revízie cirkevno-politických zákonov. Ministerský predseda nevie si vysvetliť, čo má cirkevná politika do roboty so zastavením práce poľných robotníkov. Ubezpečil Jána Molnára, že vláda ani nepomýšľa na revíziu cirkevno-politických zákonov.

Odpovede boli v známosť vzaté.

Zasadnutie dňa 5. augusta. Po toľkých trampotách, bojoch a nepríjemnosťach dnes prišiel snem ta, kde bol koncom júna, totižto k pojednávaniu návrhu zákona o uvedení do života trestného pokračovania. Proti návrhu hovorili ešte dvaja rečníci asice *Ludvik Olay* a *Rudolf Páder*.

Zatým hovoril referent *Psik* a minister pravosúdia *Erdely*. Minister sa v dlhšej reči zaoberal s námietkami podanými proti návrhu behom dlhého pojednávania. Vážnymi slovami jasne dokázal, že návrh, vlastne 16. odsek ani najmenej neuráža slobodu tlače a zazlieva opposičný rečníkom, že sa snažili 16. odsek vysvetlovať a rozhlasovať ako urážku slobody tlače. Sloboda tlače oproti liberálnej strane nepotrebuje ochrany lebo rečník slávnostne ohradzuje sa proti tomu predpokladaniu, že by sa v radoch slobodomyselnej strany našiel i len jeden jediný člen, ktorý by bol nepriateľom slobody tlače a žiadal by si obmedzenie jej v plnení jej vznešeného a veľkého povolania. V ďalšej svojej reči rad radom podvrátil tie udania, že sa 16. §. protiví zásade slobodomyslnosti.

Zasadnutie dňa 6. augusta. Po reči *Visontaiho* a *Bélu Barabása* bol návrh zákona o uvedení do života trestného pokračovania vo všeobecnosti prijatý.

Zatým nasledovali odpovede na interpellácie.

Minister poľného hospodárstva *Ignác Darányi* odpovedal na interpellácie zadané v záležitosti robotníckych pohybov na Dolniakoch. Ubezpečil snem, že pokoj bol počas celej žatvy udržaný, statkári dostali potrebné pracovné sily. Čo sa týče budúcnosti, v tomto ohľade minister snemovňu ubezpečil, že proti buričom vystúpi celou

silou, aby prekazil bludné učenia socialistov. Sľúbil, že aj na budúce bude sprostredkovať robotníkov. Sľúbil, že bude na tom pracovať, aby robotníci prišli do takého stavu, žeby si mohol každý kúpiť pár sto siah poľa. Minister financií zadá návrh zákona o úverkových spolkoch, aj tento návrh bude slúžiť k dobru robotníkov. Minister poľného hospodárstva prisľúbil, že bude hospodárov napomáhať v dochovávaní hydiny a statku, bude rozdávať dobré a užitočné hospodárske knihy. Odpoveď bola s pochvalou v známosť vzatá.

Minister vnútra *Perczel* odpovedal na interpelláciu Jána Molnára, v záležitosti zbavenia úradu radolanského rychtára Michala Papána. Otázny rychtár nebol úradu pozbavený, lež sa sám poďakoval. Odpoveď bola v známosť vzatá.

Zasadnutie dňa 7. a 9. augusta. Na týchto zasadnutiach bol podrobne pojednávaný návrh zákona o uvedení do života trestného pokračovania.

Mikuláš Lepsényi

obchod s múkou, súknom, remeňom, octom, stužkami, maslom, kľincami, rumom, pascami, nožnicami, šnôrkami vo veľkom i v malom.

Takáto asi firma bude visieť onedlho v Budapešti a povzbudzovať ku kúpe okolo idúcich.

Prv, než o celom tomto podniku prehovorme, musíme vyhlásiť, že sme priateľmi každého takého človeka, ktorý svojím umom alebo prácou rúk nadobúda si majetok a tento ľahkomyselne nemrhá.

Teraz prehovorme o veci.

V Krestane vyšlo vyzvanie a upozornenie, že Mikuláš Lepsényi otvoril si obchod, z ktorého bude dodávať ľudovým spolkom všetko to, čo do obchodu potrebujú, aby sa mohli tie ľudové konsumy udržať. Dobré. Pán Lepsényi má už groše, usporil si to a môže sa pustiť do väčšieho podniku, aby svoj kapitál rozmnožil tak, ako ten šafár, ktorý z jednej hrivny vedel docieľiť trojnásobný ošoh. Veľmi pekná a chvályhodná to námaha.

Teraz ale pozrime, či jeho veľkoobchod bude na prospech tým ľudovým konsumom.

Priemyselné a obchodné komory v našej krajine ustavične doliehajú na vládu, aby všetko to, čo štát potrebuje pre vojsko, pre železnice, pre svojich sluhov atď. atď. zrovna objednávala u *priemyselníkov samých*, aby títo neboli vystavení ľubovôli líferantom a aby ten ošoh, ktorí líferanti vstrčia do vačku, sami priemyselníci mohli si obrátiť v svoj prospech. A vláda, keď vidí dostatočnú záruku u malých priemyselníkov, na príklad čo sa týka dodávania súkna alebo obuve pre vojsko, ani na okamih neatáfa, lež dá prácu malým priemyselníkom za jedno preto, aby prišli k práci a za druhé preto, aby ten ošoh, ktorý by mal z dodávania práce líferant, vtiekol do vačku priemyselníkov.

Je to snaha chvályhodná a nevieme dosť odporúčať, aby sa malopriemyselníci hľadeli spojiť a tak v páde potreby poskytnúť štátu potrebnú garanciu, aby

BESEDNICA.

Anjel strážca.

Spracoval J. Kozempel.

(Dokončenie).

Na druhý deň mali Kostolským odpredávať náradie. O pár dní aj z hospody sa musia vystahovať, lebo štvrt roka vyšiel a árendu (hospodné) už dávno nemajú z čoho platiť.

— Poď Maria, — povedal manželke, — poďme niekde, idme vo svet, nemôžem v tejto izbe zostať.

— Pravdu máš, — odpovedala manželka — poďme, použime čas k hľadaniu hospody.

Vzdialili sa a začali sa po uliciach bez cieľa túlať; Maria ale mala cieľ. Zaoberala sa s istým plánom a dôvera v Pána Boha dala sily jej duši. Keď z domu odišli, takrečeno každý človek sa ponáhľal do chrámu, kde jeden cudzí kňaz, chýrny cirkevný kazateľ mal kázeň držať. Maria šla za núfom Iudu a keď prišli pred dvere chrámu, prosiacou tvárou pohliadla na muža a takto prehovorila:

— Už tak dávno sme spolu neboli v chráme Božom; poď, idme teraz dnu, Božské požehnanie bude s nami.

Kostolský nechcel vôjsť. Malá Juliška pochytila ho za ruku a s týmito slovami obrátila sa k nemu:

— Poď dnu apuško, ukážem ti anjela strážcu, ktorý ku mne tejto noci hovoril; práve taký je nad oltárom

Kostolský bár s nechutou, predsa vošiel. Chrám bol preplnený. Hlas organu prestal a každé oko bolo upreté na kazateľa. Rečník bol vysoký muž, s milou tvárou, ktorého pohľad dôveru a úctu vzbudil. Začiatok kázne bez zanechania stopy odznel v ušiach Kostolského; jeho myšlienky kde inde blúdily, jeho hriechy úmysel zaujímal, ako a kde uskutoční samovraždu. Naraz sa zatriasol. Z kazateľne sa ozval hlas: samovražda. Zbladol na smrť, poobzeral sa, kto povedal to osudné slovo. Každá tvár bola na kazateľa obrátená; i on ta myslel a od tejto chvíle i on rozumel slovám kazateľa. S najväčšou pozornosťou poslúchal. Jako by kazateľ bol býval svedkom jeho nočného výjavu, tak podrobne to predniesol a tak opísal tento hriechny skutok; iba koniec bol iný. Kazateľ takto skončil svoju reč: „V druhý deň zarmútená žena našla len mŕtvé telo hriechneho. Omdlená sklesla k studenej mŕtvole samovražedníka. Mŕtvolu vzali do nemocnice, tam ju otvorili a na druhý deň pochovali. Kríž neniesli pred rakvou, nemodlili sa nad ňou. Hrobár a jeho pomocníci odstavili výkon kňaza a rakvu von z hrobitova na odkrytom mieste zahrabali, lebo samovražedník nesmie v posvätej zemi odpočívať. Jeho manželku a dieťa Iudia obchodili, palcom ukazovali na nich. Sústrasť nikto necítil nad nimi; ony boli nevinní, ale znak zhanobenia na čele predsa vždy nosily. Ani len tobo potešenia sa im nedostalo, aby sa na hrobe manžela a otca modlili. Lebo hrob ten nebol označený krížom. Večer pred dušičkami nehori kabanec na ňom, kňaz ho nepokropí svätenou vodou...“

Nešťastný Kostolský poznal seba v tomto zrkadle, videl svoj hrob nepoznačený, manželku, dieťa v najväčšej opustenosti, ktorú im on zapríčinil. Keď bol koniec kázni a skoro všetek Iud z chrámu vyšiel, on sa nepohnul. Konečne si kľaknul, hlboko vzdychol a potom

sa začal modliť. Hlbokou skrúšenosťou sa modlil dlho. Jeho manželka a dcérka pri ňom kľačali. Ich modlitba bolo chválovzdanie za jeho nekonečnú milosť, že toto obrátenie poprial. Čo sa ony staraly o ztratenie zemských vecí, keď na miesto tých očistené srdce zase obsiahly.

— Či mi odpustiš veľký Bože? mluvil kajúci medzi hlbokými vzdychami v trhaných slovách.

Konečne vstal, poobzeral sa; bol zabudnul, že je nie sám. Zlý duch znovu si chcel vydobíť vplyv, ale nábožnej ženy rozžiarená tvár to odvrátila.

— Priviedla si ma zas k Pánu Bohu, — hovoril Kostolský svojej manželke, — nezaslúžil som...

Nedopovedal všetko. Manželka mu usmievave podala ruku a on pokračoval:

— Neskoršie ti všetko poviem, teraz ma ale zaveď k tomu kazateľovi, vyznám hriechy svoje a učiním pokánie.

K poledniu tri blažené osoby sa vzdialily z chrámu. Kostolského tvár viac nebola pobúrená, nádej a dôvera sa rozvietili v jeho tahoč; chôdza jeho bola smelá; manželka jeho s uradovanou tvárou popri ňom a dcérka pred nimi kráčala.

Náradie, šaty a iné zálohované veci Kostolských odpredali. Písma im dali zpiatky, veď tie nemaly ceny. Len teraz videli svoju veľkú biedu. Ale bárs im všetko vzali, jedno im nemohli odňať, t. j. dôveru v Pána Boha a v jeho nekonečnú dobrotu.

Nemali čas k mrhaniu, vážne a chytré sa museli dať hospodu hľadať. Odišli teda hľadať. Celkom v inú stranu, do iného predmestia, do jednej úzkej ulice, kde najchudobnejšia trieda Iudí prebýva. Nízke, otrhané domy, zašpinené obloky, ktoré dávno nevidely čistenia, tvorily úzku ulicu. Tu a tam na bráne vylepená cedula, že tam je izba alebo bývanie do prenájmu prázdne. Konečne zdanlive pred najchudobnejším domom sa zastavili, na ktorého bráne oznamovala cedula, že je tam jedna izba k vydaniu. Trasúce sa vošli do brány. Kostolská zaklopala; jedna špatná stará ženská do poly vystrčila hlavu cez dvere a pýtala sa Kostolskej.

— Čo hľadáte?

— Tú prázdnu izbu by sme chceli prenajať, — odpovedala Kostolská.

Stará ženská skúmave obzrela prichádzajúcich a keď videla, že sú slušnejšie oblečení ako ostatní obyvatelia tejto ulice, otvorila dvere a povedala:

— Nech sa vám páči teda vôjsť, či vám bude dosť slušná tá izba.

Po planých schodoch, ktoré pod ich nohami škrypely, vošli v zadnej časti domy do jednej tmavej izby. Cez maličký oblok dostávala svetlo. Ani posteľ, ani stôl, ani stoličky, ani pece, iba štyri steny boli v izbe. Bojazlive sa pýtala Kostolská o hospodu. Stará, špatná ženská uprela na ňu oči:

— Máte peniaze? — pýtala sa. — To musím vedieť, či ste vstave zaplatíte a či nie, a to sa musí stať riadne každú sobotu, lebo keď nie, dám vás bez všetkej milosti vyhádzať. Tu len žobráci a klamári by chceli bývať, ktorí sa na tom smejú, keď môžu oklamať takú ženu ako som ja. Aj posledný, čo tu býval, tiež chcel tak spraviť, ale sa oklamal, lebo keď som počula, že nemá ani krajciara a nemôže platiť, sodrela som s neho šaty a jeho som vysotila na ulicu. Preto mi povedzte vopred, z čoho žijete a ako budete platiť, potom vám lacno vydám izbu.

— Budeme pracovať, — odpovedala Kostolská, — a zo zárobku budeme platiť hospodu.

— Prázdna reč — poznamenala stará, — tak hovorí každý, ale ja ani babku nedám zato.

— Iné vám nemôžem povedať — ozvala sa Kostolská.

— Veď jako vidím, zlatý prsteň máte na palci, — povedala usmievave stará — aj váš manžel má tiež prsteň. No, to bude dosť na niekoľko mesiacov.

— To sú naše svatobné prstene — hovorila Kostolská.

— Nuž to nerobí nič. Zlatník vezme odo mňa aj svatobné prstene, keď mi peniaze dať nemôžete... A tak by vec bola v poriadku.

Kostolský musel veľkú potechu nadobudnúť zo spovedi a slová kňaza hlboko sa mu musely vryť do duše. Jako manželka naň pohliadla, aby sa ho pýtala, čo majú robiť, stiahol prsteň s palca a podal ho manželke s týmito slovami:

— Daj jej, veď mi budeme mať ešte lepšie dni.

Stará vezmúc oba prstene do ruky a poťažkajúc ich, hovorila.

— Dobre teda, mesačne mi budete platiť dva zlaté, jak tri mesiace budete tu bývať bez toho, aby ste platili, prstene zstanú moje a vy môžete ísť zas ďalej. — Po týchto slovách odišla a nešťastných nechala samých.

— Čoho sa chytíme teraz? — hovorila Kostolská. Na ručnú prácu sme odkázaní a pre dieťa hneď musíme rozhodnúť. Čo sa mňa týka, s prácou a poprúvaním šiat budem môcť niečo vybladať, to nám ale nebude dosť. Aj pre teba musím niečo vyhľadať. Azda sa mi podarí niečo najst. Dobrý Pán Boh nám pomôže, zstaň ty len doma s dieťaťom a nebuď nespokojný, jak by som hneď neprišla.

Keď sa Kostolská vzdialila, úbohý muž sadnul si na zem, malé dievčatko vzal do náručia, aby ho ohrial. Dieťa bolo spokojné, nežalovalo sa, a triaslo sa od zimy.

— Úbohé dieťa, — povedal jeho otec, vzdychajúc. — jaký osud ťa ešte čaká.

— Nermúť sa, apuško, — odpovedala Julka, — vieš, že čo slúbil anjel. On zadrží slovo; lebo anjeli vždy len pravdu hovoria.

— Pravdu máš dieťa moje, — hovoril otec, — dôverujme v Pána Boha a v našom anjelovi strážcovi.

Kostolská dlho neprichádzala; jej muž sa staral či ju nejaká nehoda nepotkala. Už sa zvečeriло a dobrá žena sa nevracala. Aj malá Juliška už zaspala.

O nedlho bolo počuť kroky a matka vstúpila. Rozsvietila lampu, ktorú sebou doniesla a v jednom hrnci pariaču sa polievku postavila na zem.

— Jedzte milí moji; dlho ste čakali na mňa, čo tým viac lutujem, lebo som i sama tak dobre jedla, jako už dávno nie.

Aj malé dievča sa prebudilo a otec i dieťa chutne strovnili skromnú večeru. Matka s radosťou sa dívala na nich; potom rozpovedala, že bola pri jednej veľmi bohatej panej, u ktorej každý deň bude mať zamestnanie. Táto veľkodušná pani aj to dovolila, že aj malú Julišku môže sebou doviešť, žeby sa aspoň zobriala a obed teplý dostala.

— Netráp sa drahý môj, — mluvila k manželovi — o výživu sa ti postarám, kým si ty najdeš nejaké zamestnanie.

Rodinka si potom ľahla, pred ľahnutím ale všetkých troje sa najprv pomodlilo. Kostolský už dávno tak pokojne nespál a aj blažený sen mal. Na druhý deň vzala matka Julišku sebou a muža napomínala aby dôveroval v Pána Boha. Sotva odišla, aj Kostolský sa pobrať, aby si v druhom predmestí prácu vyhľadal. Tým predsavzatím sa vybral, že složí všetku faľosnú hanbu, a jak bude treba, že sa chytí aj tej najťažšej nádennickej práce. Manželku a dieťa vydržiavať

pokladá si za najsfachetnejšiu povinnosť a bystrá domnelosť v ružovej barve líčila mu, jako sa on navráti večer do tesnej izby a spojí svoj denný zárobok s manželkyným výrobkom!

Všade klopal, ale nadarme. K poludniu už smelosť počal tratiť, keď na jednej stene spozoroval oznam. Jedného účtovníka hľadali.

— Ej hľa, to by práve bolo pre mňa, — hovoril si sám v sebe a rýchlym krokom spiechal do krajčírskoho obchodu E. Hruška. Pán Hruška rozumel sa nožniciam a ihle, ale nerozumel vedeniu knihy a účtom. Majster sa ho dlho vyzvedal, aby sa presvedčil o jeho spôsobilosti, jeden účet mu dal napísať, ktorý Kostolský k počudovaniu pána Hrušku veľmi chytrou napísal, a i hneď ho prijal.

— Koľko žiadate platu? — pýtal sa ho krajčír. Kostolský skrovne odpovedal, že nevie koľko bude práce, nech teda on určí jeho plat. Potom opísal svoje položenie majstrovi, opravdové meno ale zatajil, a prosil ho, aby ho každodenne vyplatil.

— Dobre, odpovedal pán Hruška; práce jest tu dosť, ja vás budem dobre platiť, ale jeden mesiac len na próbu vás budem držať. Každý deň dostanete 20 kr. a jest; za dnešný deň tu máte 1 zl. Keď sa mesiac minie a my budeme jedon s drahým spokojní, vtedy s vašou manželkou a s dieťaťom môžete prísť sem bývať; v mojom dome jest s potrebným náradím malá hospoda, tam môžete prebývať a dobrý plat dostanete.

Kostolský si nemohol viacej žiadať. Hneď sa chytil do práce a do poriadku doniesol účty. Nikdy sa necítil tak blažene, hovorieval manželke, ani vtedy, keď im najlepšie časy šly. Večer domov šiel a oddal peniaze manželke, ktorá sa nekonečne tešila. Teraz už teda budú môcť zaplatiť hospodu, a nemusejú sobášne prstene prepredať.

Mesiac sa minul a krajčírsky majster veľmi bol spokojný so svojim účtovníkom; odporúčal mu teda hospodu. Nový život, nová doba sa započala pre rodinu, ktorá ťažkou nehodou bola navštívená. Kostolská, vzdor prosbe mužovej, ktorý ju chcel zašanovať, i ďalej chodila do práce.

— Tým lepšie bude, — hovorila — keď budeme oba pracovať, aspoň si niečo uložíme na stare dni.

Cez deň sa zriedka videli, ale večery byly ich a v týchto spoločných hodinách sa veľmi blaženými cítili.

Desať rokov trvalo to taktó. Anjel strážca zadržal slovo a chránil ich Kostolský svoju vďaku k nemu prejavoval dôverovaním v Pána Boha. Pracovitostou a statočnosťou nadobudnul si nových známych a priateľov; vydobyl si ich úctu a vážnosť, ktorí mu hojne nahradili tých, ktorí ho v jeho nešťastí opustili.

Jedna náhoda ale veľkú premenu spôsobila v jeho položení.

Jedného dňa, keď Kostolský šiel na poštu, aby listy a kontá oddal, jedon mnohými kolkami (markami) opatrený list vzbudil jeho pozornosť, ktorý na stole poštového úradníka ležal. Jak veľmi sa ale zarazil, keď poznal že ten list jemu znie. Tlúčim srdcom pýtal úradníka, aby mu vydal list, tento ale podozrive pozeral naňho a povedal:

— Pane, tento list už osem dní nosí listonos po celom meste. Pán Kostolský ale zmizol, istotne už dávno kdesi v biede zomrel.

— Nezomrel, — odpovedal Kostolský. — To je pravda, že už desať rokov skrývam svoju chudobu pod cudzím menom, ale ja som Kostolský, ktorého hľadáte, a hľa dobrému zdraviu sa teším. Pán správca pošty ma

pozná, bárs od toho času, jako sme sa častejšie schádzali, veľmi som sa premenil.

Správca naozaj poznal Kostolského a list mu vydal. Hneď z prvých riadkov, ktoré v ceste bežiac prečítal, dočítal sa radosti. Chytrý sa ponáhľal domov, aby radostnú zvesť pokojne prečítal. List prišiel z Ameriky.

Jako sme na počiatku spomenuli, keď ešte Kostolský bohatý bol, stál v kupeckom spojení s jedným priateľom, ktorému dôveroval a aj zaňho zaručil sa bol, lebo zatajil pred Kostolským, že je už pred úpadkom; Kostolský teda týmto tiež upadnul. Priateľ jeho mu dal dlžobný úpis, v ktorom sa zaviazal, že jak dakedy bude vstave, že mu vráti peniaze. Onedlho sa ztratil a Kostolský nepočul o ňom nič; na dlžobný úpis dávno už bol zabudol. Od tohoto priateľa prišiel z Ameriky list, ktorý ho upovedomil o šťastnom položení, a že tú summu, ktorú mu je podlžen desaťnásobne mu posielal. Peniaze na pripojenú poukážku a s priložením toho dlžobného úpisu v banke mu vyplatia.

Či má ten dlžobný úpis? Či sa mu neztratil? Alebo či ho nespálil v tú osuduú noc keď si chcel život odňať? Že ten dlžobný úpis, v ktorom už nádej neskladal, — do tej noci ešte mal, to iste vedel; — čo sa ale mohlo stať s ním od tých čias, keď písma nikdy neprezeral, nemohol vedieť. Rozčuleny trasúcimi rukami chytil sa písma prehliadať a už sa zriekol nádeje hľadany úpis najst, — keď konečne v ostatnom sväzku ho našiel. Hneď do banky bežal a ukázal tie dve listiny. Banka, ktorá bola už tiež upovedomená, bez všetkej obavy vyplatila hodnú summu.

Domov prijdúc, k manželke bežal a od radosti plačúc, ju objímal.

— Staré dobré časy sa nám vrátili; bohatí sme zas a k tomu blažení! zvolal.

Jeho manželka starostlivo pohliadla naň; preľakla sa, že jej muž sa snáď zbláznil; keď ale spatrila hodný sväzok tisícok ktoré manžel na stôl vložil, zvolala:

— Július, kde si dostal tento majetok?

— Kolbay, ktorý mňa, jako vieš, tak špatne oklamal, napravil svoj hriech; — odpovedal. — Nech ho Pán Boh a jeho rodinu požehná zato!

Radost rodiny bola nekonečná. Juliška, ktorá už na hodnú panu vyriastla, keď videla toľké peniaze, zložila ruky a zvolala:

— Hľa, že pravdu mal anjel, dobrý Pán Boh nás neopustil, lebo sme nádej skladali v neho. Klakli si všetci, aby chválu vzdali Pán Bohu, ktorý ich takto obdaril.

Kostolský zase vzal svoje predošlé meno a zaujal zas svoje postavenie predošlé. Kupectvo sa mu zdvihlo, meno jeho bolo všeobecne známe a úctu požíval veľkú. Ale bohatý kupec bol za tým vždy nábožný; každý deň s manželkou a dcérou poslúchal sv. mšu. Keď iní veriaci už odišli z chrámu, jeho bolo vidno sa modliť pri bočnom oltári, ktorý dal k úcte anjela strážcu vystaviť.

Strašné nešťastie v Rusčuku.

Strašné nešťastie udalo sa v bulharskom meste Rusčuku dňa 6. t. m. Jedna fabrika na patróny udajne z nepozornosti jedného chlapca vyletela do povetria i s ľuďmi, ktorí tam pracovali. Hovorí sa, že vo fabrike povstal oheň, ktorý sa predral do skladu, kde bolo mnoho centov pušného prachu a vyše pol miliona patrónov. Robotníci ešte dost' zavčasu zbadali hroziace im nebezpečenstvo a chceli vybehnúť z baraku. Ale len jedon vý-

chod bol otvorený, ostatné dvere a východy byly pozatvárané. Otvoreným východom sa len 20 robotníkom podarilo ujsť, ostatní všetci padli v obeť hroznému výbuchu. Výbuch bol hrozný, otriasol celým okolím na niekoľko kilometrov. Zpomedi tristo robotníkov je 130 mrtvých; vyše 150 robotníkov leží smrteľne raneno v rusčukskej nemocnici, z týchto sotva 2—3 sa môžu životu zachrániť. Po výbuchu nastaly srdce svierajúce výjavy. Niekoľko robotníci ešte mali toľko síl v dolámaných údoch, že sa s horiacim oblekom dešúchali ku blízkemu Dunaju a tam od hroznej bofasti hodili sa do rozvodnených vln rieky, kde sa utopili.

Po strašnom výbuchu celé námestie pri stanici naplnili bedákajúci a ruky zalamujúci príbuzní nešťastných. Plač, krik, bolestné výkriky v hrozných ranách svíjajúcich sa robotníkov na lnily vzduch, ktorý už páchnul vybušeným prachom a shoreným, popáleným ľudským telom.

Väčšina divákov sa ohavne chovala pri týchto strašných obrazoch a výjavoch nešťastia. Stá zvedavých vrhlo sa bez srdca na mrtvých a jako besní stíhali kožu z prstov dokaličených, aby ju potom nosiť mohli pri sebe čo prostriedok proti všelijakým nebezpečenstvám. Hľa na takéto barbarstvá a ohavné skutky privádza sbabelé ľudstvo povera!

Obyvateľstvo je veľmi rozhorčené proti predstavenstvu mesta Rusčuku, lebo toto dovolilo bratom Ivanovcom, ktorí sú majiteľmi fabriky vzdor zákazu toľko robotníkov zamestnávať vo fabrike. Dľa predpisov v jednom a jednom baraku fabriky len 5 ľudí môže pracovať, aby v páde nebezpečia sa ľahko ratovať mohli.

CHÝRNÍK.

Kráľ Milan ťažko nemocný. Z Viedne prichodi zpráva, že bývalý srbský kráľ Milan ťažko ochorel a že sa lekári zriekli nádeje na vyličenie. Jeho syn kráľ Alexander je pri ňom.

Smrť. Alexander Kozma, hlavný štátny zástupca budapeštiansky na pensii zomrel dňa 5. augusta v 72. roku života svojho v Budapešti. — *Jozef Kovács,* univerzitný profesor budapeštiansky, povestný ranhojič zomrel dňa 6. t. m. na svojom panstve v Erdőtelku v 65. roku svojho života následkom otrávenia krvi.

Požiar. V hlavnom meste vyhorel tieto dni sklad hlavného mesta Budapešte, v ktorom byly uložené rozličné stroje ku čisteniu mesta a k iným prácam potrebné. Škoda obnáša asi 50.000 zlatých.

Ľupežníci v naličnicach. V Prešporke v jednu z pominulých nocí vlámali sa neznámi ľupežníci v naličnicach do bytu majiteľky domu Jozefíny Wohlstein a prekvapenú ženskú stiahli s postele a priviazali ku jednej stoličci prihroziac jej, že ak by sa opovážila o pomoc volať, tak ju usmrťia. Zločinci potom všetko čo bolo cennejšieho sobrali a preľaknutej ženskej povedali, že peniaze, ktoré jej teraz ukradli o tri mesiace jej vrátia. Wohlsteinka len vtedy sa osmelila o pomoc volať, keď sa už nebezpeční ľupežníci vzdialili.

Žena dvúch mužov. Zriedkavý prípad udal sa v abaujskej obci Kalna. Tamojší kupec Adolf Kellen pojal si za manželku jednu vdovu, ktorú bol jej prvý muž istý Jozef Kalb, pred dvoma rokmi neverno zanechal a vystaňoval sa do Ameriky a ktorú bol po dvúch rokoch ameríkanski konsul uvedomil, že jej muž zomrel. Tieto dni sa ale stalo, že sa do sklepu Adolfa Kellena dostavil jeden elegantne oblečený muž a spytoval sa na ženu Jozefa Kalba. Kellenová, ktorá bola sama v sklepe odpovedala, že ona je to, že sa vydala, lebo jej muž pred niekoľko rokmi v Amerike zomrel. Cudzinec na túto odpoveď celý zbladol, pýtal od Kellenovej dôkazy a keď mu Kellenová nič zlého netušiac, ukázala úradný list konsula ameríkanskeho, riekol jej, že je to nie pravda, lebo že je on jej muž, Jozef Kalb. Kellenová na túto strašnú zvesť bez seba klesla k zemi. Práve keď sa toto dialo, prišiel Kellen, ktorý myslel, že jeho ženu napadol cudzinec, ktorého on za lúpežníka držal. Vrhol sa naňho a počal cudzinca škrtiť. Na šťastie Kellenová prišla k sebe a pasujúcich sa mužov rozlúčila. Svojmu manželovi druhému ale rozpovedala, že cudzinec je jej prvý muž. Kalb ostal v dedine, ale od toho dňa koniec bolo blaženosti posiaľ tak šťastnej rodinky. Prvý muž totiž bez okolovania žiadal, aby ho jeho žena nasledovala a išla k nemu bývať, lebo dľa zákona toto druhé manželstvo nenie platné. Žena Kellenová zas na žiadan spôsob nechcela zanechať svojich štvoro dietok, ktoré bola porodila už po čas manželstva s Kellenom a keď už žiadneho rozlúštenia nevedela najst, aby z toho hrozného položenia vyviazla, vyšla na poval a tam sa obesila. Nešťastnú ženskú tieto dni pochovávali. Adolf Kellen v svojom hroznom zúfalstve chytil revolver a tri krát strelil na Jozefa Kalba ale ho netrafil. Keď videl, že sa na tom človeku, ktorý svojím osudným návratom zničil jeho domáce blaho, vypomstiť nemôže, obrátil zbraň proti sebe, ale jeho 14-ročná dcérka vytrhla mu z ruky revolver.

V prospech učiteľských vdôv a sirôt. Minister vnútra v porozumení s ministrom výučby vyniesol veľmi dôležité nariadenie ohľadom zaopatrenia učiteľských vdôv a sirôt. A síce ministerium z príležitosti jednej pravoty rozhodlo, že učiteľské vdovy a siroty bezpodmienečne majú nároky na úplný učiteľský plat a na užívanie učiteľského bytu od dňa odumretia patričného učiteľa za pol roka. Teda, keď niektorý učiteľ zomrel a ostane po ňom vdova alebo siroty, tieto právne užívať môžu po smrti svojho otca, patričného muža za pol roka učiteľský byt a jeho úplný polročný plat.

Honorár za napísanie jednej knihy. Povestný švédsky cestovateľ Nansen, ktorý bol cestoval ku severnej točnici a lanského roku navrátiac sa, napísal knihu o svojej ceste. Teraz sa porátať so švédskymi, dánskymi, nemeckými, hollandskými, francúzskymi a českými vydávateľmi, ktorí mu dohromady 430.000 zlatých vyplatili za právo vydania tej knihy. Pekný to honorár!

Pre jeden krajciar. V Jágri jeden robotník Bernát Simon pracoval v jednej fabrike a za svoju robotu za každú hodinu žiadal 5 krajciarov, fabrikant ale vyše 4 krajciarov nechcel mu platiť, čo sa tak bôľne dotklo robotníka, že šiel domov a obesil sa. Matka ho odrezala a tak syn ostal pri živote.

Rozohnený vojak. Pred vojenským súdom v Orleansi stál nedávno jeden úskok (desentér). Počas pojednávania obžalovaný, menom Jolivet, tak sa dal zachvátiť náruživosťou, že hodil svoju čiapku predsedovi do tváre. Po tomto výjave rýchlo sa skončilo pojednávanie: Jalivota hneď odsúdili na smrť.

Ohava v ľudskej koži. V Paríži chytili jednu ženskú, istú Bozetovú, ktorá svoje deti trýznila tak, že svoju vlastnú 10-ročnú dcéru bitkou prinútila, aby vypaľovala rany žeravým železom na chrbte svojho šesťročného bratčeka, vlastného synka ohavnej bestie. Keď polícia vkročila do bytu, našli práve malého 6-ročného synka priviazaného ku stolu. Chrbát mal nahý a na ňom nešielne rany. Malý chlapček bál sa vyznať, že ho sestra na rozkaz matky-bestie tak dokaličila, lež hovoril, že len tak náhodou padlo mu žeravé železo na chrbát. Otec toto neľudské zachádzanie nemohol prekaziť, lebo je blbým. Polícia ho ako nevinného pustila na slobodu.

Veľké nešťastie pri stavbe mestského domu v Ružomberku. V Ružomberku na hlavnom námestí stavajú nový mestský dom. Stavba sa už blížila ku koncu, keď sa v sobotu dňa 7. t. m. odpoľudnia o 1. hodine kupola novej paloty sborila a strhnúť sebou i pobočnú stenu prvého poschodia práve obedujúcich robotníkov a murárov zasypala. Nešťastie veľmi rozčulilo celé mesto a veľké obecenstvo obstaľo sborený mestský dom. Vykomandovaní honvédi odpratávali srúcaniny a povytahovali nešťastných robotníkov. Pri nešťastí prišli štyria robotníci o život a 17 robotníkov bolo ľahšie, ťažšie raneno. Polícia zaviedla prísne vyšetrovanie proti stavbu vedúcemu podujímateľovi Ráthovi a dozor vedúceho staviteľa Vorela ako i paliera hneď zatkli. Obete smutného nešťastia v pondelok pochovali.

Svedomie. V Pätkostoloch u tamojšej polície hlásil sa jeden mladík menom Ernest Dorublim a žiadal, aby ho zatkli, lebo že vo švajciarskom meste Watsenhausene zväbil jedno dievča a keď mu preto otčím dievčata robil výčitky, vzal revolver a zastrelil ho. Potom aby ušiel rukám spravodnosti, cestoval vo dne v noci, šiel na voze, peško, na železnici aby sa len čím skôr vzdialil mohol od miesta vraždy. Tak do šiel do Pätkostolov. A tu ho potom tak počalo hrýzť svedomie, že taký ustatý ako bol z veľkej cesty hlásil sa hneď u vyšetrojúceho sudcu. Súd telegrafoval do Švajciarska či je vyznanie Doblímovo pravdivé.

Zmrazené mrtvoly. Najhrôzyplnší kút mesta New-Yorku je zaiste pivničná miestnosť university „Columbia“, v ktorej je teraz nie menej ako 150 mrtvol umiestnené. Čo ale hrôzyplnosť ešte zvyšuje, je to, že je každá mrtvola zmrazená. Vo väčších lekárskech ústavoch je jednou veľkou prekážkou pytvania mrtvol to, že nemajú dostatočný počet mrtvol k dispozícii a síce už aj preto, lebo nemajú dost miesta, kde by tieto umiestili. Aj to je známo, že mrtvola porušenie berúca sa nedá dlho udržať. Ponevác je udržovanie mrtvol dľa starého spôsobu veľmi nevhodné, hľadali iný spôsob, ktorým by mrtvoly ľahšie na dlhší udržať a s nimi príhodne narábať mohli. Lekárska universita „Columbia“ vynasla celkom nový spôsob zachovávaní mrtvol. Nechajú mrtvoly jednoducho zmraznúť, tak že tieto sú-li v primeranej zimnej teplote držané, môžu ležať roky a roky bez toho, žeby vzaly zkažu. Táto opravdová ameríkanska metóda je dľa lekárov Columbie o mnoho ľudskejšia, ako starý spôsob. Kto ale vidí tie pomrznuté mrtvoly, — nedá im ani najmenej za pravdu. Ako tovar v nejakom obchode, tak ležia tu, jedna popri druhej poukladané mrtvoly, ktorým je nie ani pokoj hrobu popriaty, lebo v zánjme vedy preležia tam možno ešte roky a roky. Každá mrtvola má na sebe pripiatú cedelku, na ktorej je jej číslo. V hlavnej knihe kancelárie je ale popri čísle vek patričného mrtvého, čas smrti a dokonálny opis choroby; keď potom daktorú mrtvolu potrebujú, dľa čísla ju chytró vynájdu a vynesú do pitvacej siene.

Politická vražda. V tom Bulharsku musia už len panovať špatné pomery. Nedávno jeden vysokopostavený vojenský ofícier zavraždil svoju milenkú a teraz chceli odstrániť pre vládu neprijemného opozičného politika Takeva, ale sa to nepodarilo, lebo Takev sa vrazil so svojim priateľom, básnikom a publicistom Konštantinomom a guľe, ktoré boli Takevovi venované, Konštantínova usmrtili. Pozoruhodné je, že dosiaľ pre vraždu tú ešte nikoho nechytily, ani žiadne vyšetrovanie nezaviedli. Všeobecný náhľad je, že úradné krúhy chcjú aj túto ohavnú záležitosť zamlieť, pretože myslia, že ju spáchala sama polícia z vyššieho rozkazu.

Nebezpečná kava. Jeden lekár v Marokku na tamojších mužských počnúc od 40. roku veku spozoroval slabnutie zraku vo veľkej miere a vykázal, že je to následok pitia čiernej kávy. Nikde na svete niet toľko slepých ľudí ako v Marokku, kde pijú najviac a najsilnejšiu čiernu kávu.

Kúpeľ na vlaku. V dneskajších časoch železničné spoločnosti všemožne o to dbajú, aby cestovateľom na svojich železničiach poskytli čím najväčšie pohodlie. Dnes cestovatelia na expresných vlakoch môžu jesť, piť, spať a kartovať v salóne železničného vozňa. Kto by si teda myslel že je pohodlie nie úplné? A veru nie je, lebo správy železničných spoločností anglických práve teraz chcú zariadiť vo vlaku i kúpeľ pre svojich cestovateľov. Na najdlhších čiarach bude ku osobným vozňom pripnutý i jeden vozeň, v ktorom budú samé kabíny s kádami. Teplú vodu dodávať bude rušeň. Či sa správy postarajú aj o vyrezávačov otlakov, to ešte nevedno.

Sudca a obžalovaný v jednej osobe. Toto sa stalo, pravda, v Amerike, a ešte i tam vzbudilo sensáciu. V pojednávajúcej sieni Bowlinggreen sa bola úradná hodina už dávno začala, ale sudca Campbell ešte nebol prítomný. Konečne po dlhšom oneskorení prišiel sudca, — starý to pán, ktorý všade dobrý chýr požíval a bol v Bowlinggreen-e mešťanostom a policajným sudcom v jednej osobe. Pomaly a neisto kráčaľ ku svojmu miestu. Poslucháčstvo spozorovalo, že je sudca zle naladený, zamyslený a dumal každý nad tým, čo môže byť príčinou jeho zlej nálady, pretože býval ináče vždy dobrej vôle. — Tajomstvo vyšlo ale onedlho na javo. Sudca zahájil pojednávanie a pomenoval predvolané stránky. Všeobecné prekvapenie vzbudilo ale, keď prvé meno bolo jeho — vlastné: Campbell. I rozpovedal priebeh svojho previnenia, opierajúc sa pritom na výpovede dvoch policajtov, rieknuc, že ho títo v noci „pre rušenie pokoja a opilstvo“ chytili a v nepričetnom stave do väzenia zaviedli. Len ranné lúče

novovyšlého slniečka ho vzbudily z hlbokého spánku a priviedly k sebaповedomiu. — Po tomto soznani posúdil sudca Campbell obžalovaného Campbella na 10 dollarov peňažnej pokuty, ktoré naskutku i vyplatil. — Keď táto záležitosť bola ku všeobecnému uspokojeniu vybavená, premenil výraz tváre, ktorá bola zase taká vysmiata, ako inokedy; — a ako by sa ani nič nebolo stalo, súdil prísnu dôstojnosťou nad nočnými spolu chytými.

Potrestaná skúpcst. Po tieto dni zomrela v Arade jedna zámožnejšia pani, ktorá pred smrťou len to si žiadala od svojej sesternice, aby ju dala skvele pochovať, že však za to bude v testamente odmenená. Sesternica jej aj sľúbila že jej usporiada 1000 zlatový pohrab. Stará pani uspokojená zomrela ale sesternica počala rozmýšľať, že by bolo škoda 1000 zlatých vyhodit' na pohrab a sriadila jej pohrab za 50 zl. Jaké bolo ale jej ustrnutie, keď v pri otvorení testamentu kráľ. notár číta že sesternica dostane z pozostalosti trikrát toľký súhrn, aký ona vydala za pohrab. Skúpa sesternica sa veľmi zle cítila po prečítaní testamentu.

KU OBRÁZKU.

Na brehu morskom.

Predstavme si týždenný trh daktorého väčšieho mesta na brehu mora, na ktorom stoja obrovské lode a máme obraz hotový. Jakokoľvek na trhoch väčších miest, tak aj v prístave morskom vedie sa živý obchod rozumie sa že zväčša s cudzozemskými článkami. Tu vidno figy, pomaranče, kokosové orechy, tu vidno výrobky ďalekých zamorských krajov, tu vidno cestovateľov a obchodníkov takmer z každého plemena ľudstva. Tu počuť takmer všetky reči vzdelanejšieho sveta a pozorovať zimničný ruch ľudí, ktorých nespájajú žiadne rodinné sväzky ale spája ich obchod, ktorý je teraz spojitkom celého ľudstva.

K OBVESELENIU.

Moderná matka.

— Pozriže, Jožko, jak sa mama bicikluje.
— Vidiš, Palko, veľ už rozumiem prečo mama nikdy nemá času k tomu, aby nám roztrhané nohavice obsila!

Prezreteľnosť.

— Jožko, prečože schovávaš tú paliu za tie kachle?
— Lebo dnes dostaneme školské vysvedčenie

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 11. augusta.

Obilie	Jakošť dla hekt.	Za 100 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska ..	77-81	—	—	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	40.4	13.8
pešťianska ..	77-81	12.20	12.35	Uhorská zlatá renta 4%	122.50	13.10	Pešť. uh. kupec. b.	140.7	41.0
stolnobelehradská ..	77-81	12.25	12.40	„ korunová renta 4% ..	100.00	100.50	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa ..	8.75	—
Rajčitoj ..	70-72	8.55	8.65	Uhorské regalové úpisý 4 1/2% ..	100.75	101.75	Salgó-tarjánska baňa na uhlie	6.7	—
Jacmeň na krm ..	60-62	6.10	6.70	„ premiové úpisý ..	153.7	154.80	Záložné listy.		
„ na palku ..	62-64	6.80	7.80	Uhorská tiskovo-segedínska po-			Uhorského pozem. úverkového		
„ na varku ..	64-66	8.00	10.00	žička 4% ..	141.50	142.50	ústavu 5% ..		
Ovos ..	39-41	6.30	6.50	Uhorská žel. požička 4 1/2% v zl.	123.00	124.00	Uhorského úver. záložného ús-		
Kukurica ..	73	4.80	4.95	„ vyvážkové úpisý 4% ..	101.50	102.50	tavú 4 1/2% ..	100.50	101.00
Pros ..	—	0.00	0.00	Spoločná požička v bež. penia-			Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	99.25	99.75
Repica ..	—	12.50	13.00	zoch 4 1/2% ..	102.00	102.50	Peniaze.		
Ďatelínové semá, luc. ..	—	—	—	Žreby.			Cisársky dukát ..	5.65	5.69
„ „ červené ..	—	—	—	Spolku „Jó sziv“ ..	3.60	4.00	Dvadsat-frankovník ..	9.52	9.55
Svinská masť pešťianska ..	—	58.50	59.00	Uhorského „Červeného križa“ ..	8.00	8.50	Nemecká ríšska marka ..	58.77	58.82
„ „ vidiecka ..	—	—	—	Rakúskeho ..	20.00	20.50	Striebro ..	—	—
				Baziliky ..	6.25	6.75			

Knihlačiareň Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.